

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΟΑΣΑ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ											
ΓΡΑΦΕΙΟ ΠΡΟΕΔΡΟΥ & Δ/ΝΤΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ											
Αριθ. Πρωτ. 82.Π.Ρ.Δ.Σ.						Ημερομ. 30/1/2017					
ΠΡ. - Δ.Σ.	Γ.Δ.Σ.	Γ.Ε.Δ.Σ.Ε.	Γ.Ε.Δ.Χ.Ε.	Δ.Δ.Σ.	Δ.Δ.	Δ.Π.	Ν.Υ.	Υ.Π.Ε.Ε.	Ο.Λ.Α.	ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ	
Κ.Ε.							Κ.Ε.Κ.Ε.				
Γ.Ε.Δ.Σ.Ε.				Γ.Ε.Δ.Χ.Ε.				ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ			
Δ.Ι.Σ.Α.	Δ.Ι.Σ.Λ.	Δ.Ι.Π.Ε.	Δ.Ο.Α.	Δ.Ο.Μ.	Δ.Ο.Κ.	Δ.Ο.Υ.	Α.Σ.Σ.Κ.				

Αθήνα, 30-01-2017

Αριθ. Πρωτ. Γ/ΕΞ/706/30-01-2017

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η 1/2017

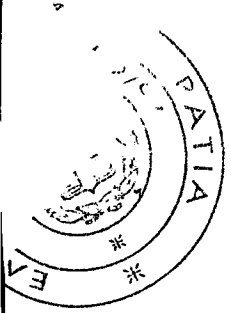
Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε στην έδρα της την Παρασκευή 20.01.2017 και ώρα 10:00 σε έκτακτη συνεδρίαση, μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, σε συνέχεια της από 6.12.2016 συνεδρίασης, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν ο Πρόεδρος της Αρχής, Κωνσταντίνος Μενουδάκος και τα τακτικά μέλη της Αρχής Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, Αντώνιος Συμβώνης, Σπυρίδων Βλαχόπουλος, Κωνσταντίνος Λαμπρινουδάκης, ως εισηγητής, Χαράλαμπος Ανθόπουλος και Ελένη Μαρτσούκου, επίσης ως εισηγήτρια. Στη συνεδρίαση παρέστησαν, επίσης, με εντολή του Προέδρου, η Φ. Καρβέλα, δικηγόρος-νομική ελέγκτρια και οι Κ. Λιμνιάτης και Λ. Ρούσσος, πληροφορικοί ελεγκτές, ως βοηθοί εισηγητών, οι οποίοι παρέσχαν διευκρινίσεις και αποχώρησαν πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη απόφασης, και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του Διοικητικού – Οικονομικού Τμήματος της Αρχής, ως γραμματέας.

Η Αρχή συνεδρίασε προκειμένου να γνωμοδοτήσει, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. θ' ν. 2472/1997, επί του υπ' αριθμ. πρωτ. 646/ΔΣ και από 14-09-2016 (αρ. πρωτ. Αρχής: ΓΝ/ΕΙΣ/2139/15-09-2016) εγγράφου του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών Α.Ε. (εφεξής, ΟΑΣΑ), όπως αυτό συμπληρώθηκε, αναφορικά με τη γνωστοποίηση επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο του νέου

Ενιαίου Αυτόματου Συστήματος Συλλογής Κομίστρου για τις εταιρείες του Ομίλου ΟΑΣΑ (Ηλεκτρονικό Εισιτήριο).

Ειδικότερα, όπως επισημαίνεται στο υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΙΣ/2139/15-09-2016 έγγραφο, ο ΟΑΣΑ, στο πλαίσιο του νέου αυτού συστήματος, θα πρέπει να προβεί στην «προσωποποίηση-ταυτοποίηση» όλων των επιβατών που χρησιμοποιούν κάρτες απεριορίστων διαδρομών για τη μετακίνησή τους με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς (στο εξής: ΜΜΜ) εντός του Λεκανοπεδίου Αττικής, αλλά και όλων εκείνων που δικαιούνται μετακίνηση με μειωμένο ή μηδενικό κόμιστρο. Για την ως άνω ταυτοποίηση, ο ΟΑΣΑ αναφέρει ότι τα προσωπικά στοιχεία των κατόχων των ως άνω καρτών θα συλλεγούν είτε με άμεση καταχώρηση σε ηλεκτρονική φόρμα εισαγωγής στοιχείων, είτε με διαβίβαση από την ΗΔΙΚΑ Α.Ε. – εφεξής, ΗΔΙΚΑ - μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας (web service) με το όνομα ΑΜΚΑ2DATA που η τελευταία διαθέτει. Ο ΟΑΣΑ επεσήμανε επίσης στο αρχικό ως άνω έγγραφό του ότι τα στοιχεία που θα συλλέγει, θα καταχωρούνται σε ασφαλή βάση δεδομένων, ενώ ένα υποσύνολο αυτών θα καταχωρείται σε ενσωματωμένο micro-chip στην κάρτα, ώστε να καθίσταται δυνατός ο έλεγχος επί του μέσου μαζικής μεταφοράς που θα αφορά στην ισχύ ή/και στην εγκυρότητα αυτού του τύπου κομίστρου. Στο ίδιο έγγραφο γίνεται αναφορά σε πλήθος προσωπικών δεδομένων (όπως Αριθμός Μητρώου Κοινωνικής Ασφάλισης (ΑΜΚΑ), ονοματεπώνυμο, διεύθυνση κατοικίας κ.α) που θα υφίστανται επεξεργασία στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος, χωρίς όμως να τεκμηριώνονται διεξοδικά οι διαφορετικοί σκοποί που εξυπηρετούνται από την επεξεργασία αυτή.

Στη συνέχεια, η Αρχή, δεδομένου ότι από το ως άνω έγγραφο δεν καθίσταντο σαφή ουσιώδη στοιχεία της εν λόγω επεξεργασίας, απέστειλε στον ΟΑΣΑ το υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΕ/2139-1/05-10-2016 έγγραφο, με το οποίο έθεσε σειρά ερωτημάτων επί του εν λόγω συστήματος, αναφορικά ιδίως με το είδος των προσωπικών δεδομένων που θα υφίστανται επεξεργασία και του τύπου αυτής, τη διαδικασία εγγραφής του χρήστη (αίτησή του για χορήγηση ηλεκτρονικού εισιτηρίου), τη χρήση της υπηρεσίας (μηχανισμοί αυθεντικοποίησης, εξειδίκευση των τηρούμενων δεδομένων τόσο στο chip της κάρτας όσο και στη βάση δεδομένων, τήρηση ιστορικότητας των διαδρομών των χρηστών, μέτρα ασφάλειας, κτλ.), αλλά και με τον υποχρεωτικό ή μη χαρακτήρα αυτού. Ο ΟΑΣΑ απάντησε στα ερωτήματα της Αρχής με το υπ' αριθμ. πρωτ. 758ΠΡ-ΔΣ και από 13-10-2016 έγγραφό του (αρ. πρωτ. Αρχής: ΓΝ/ΕΙΣ/2389/13-10-2016) ενώ στη συνέχεια, προς αποσαφήνιση περαιτέρω ζητημάτων, πραγματοποιήθηκε

συνάντηση εκπροσώπων της Αρχής με αρμόδιους εκπροσώπους του ΟΑΣΑ αλλά και των συνεργαζόμενων, για το σύστημα αυτό, φορέων. Η συνάντηση πραγματοποιήθηκε στις 15-11-2016 στην έδρα της Αρχής. Τόσο από το ως άνω απαντητικό έγγραφο του ΟΑΣΑ, όσο και από τα διαμειφθέντα κατά την εν λόγω συνάντηση προέκυψαν τα εξής:

1) Για την απόκτηση της νέας προσωπικής κάρτας ηλεκτρονικού εισιτηρίου, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να απευθυνθεί σε εκδοτήριο του ΟΑΣΑ που είναι εξοπλισμένο με Τερματικό Έκδοσης Καρτών (ΤΕΚ), επιδεικνύοντας τα απαραίτητα υποστηρικτικά έγγραφα για την πιστοποίηση της ταυτότητάς του (π.χ. Δελτίο Αστυνομικής Ταυτότητας, βιβλιάριο υγείας κλπ), ενώ, αν ανήκει σε κατηγορία δικαιούχων μειωμένου κομίστρου ή δωρεάν μετακινήσεων, θα πρέπει να επιδείξει και σχετικά αποδεικτικά στοιχεία (π.χ. ανεργία, αναπηρία, φοιτητική ταυτότητα). Η διαδικασία αυτή δεν διαφέρει κατ' ουσίαν από αυτή που ακολουθείται σήμερα, για την έκδοση των αντίστοιχων μη ηλεκτρονικών καρτών. Ο εκδότης ελέγχει τα έγγραφα, εισάγει τα δεδομένα στο ΤΕΚ, τυπώνει τη φωτογραφία και τα στοιχεία του κατόχου στην κάρτα - βλ. στη συνέχεια για το είδος των στοιχείων που αξιοποιούνται για την εξωτερική προσωποποίηση της κάρτας- και την παραδίδει στον αιτούντα.

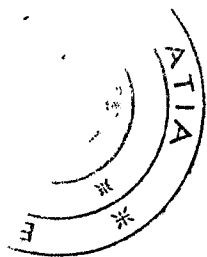
Εναλλακτικά, ο αιτών μπορεί να χρησιμοποιήσει κατάλληλη διαδικτυακή εφαρμογή για να εισαγάγει μόνος του τα απαραίτητα στοιχεία και να υποβάλει διαδικτυακά την αίτησή του, έτσι ώστε στη συνέχεια να μεταβεί στο ΤΕΚ που ο ίδιος θα έχει δηλώσει, για να παραλάβει την κάρτα του. Για την παραλαβή της, θα πρέπει να προσκομίσει τα κατάλληλα υποστηρικτικά έγγραφα και όλα τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, όπως αυτά προσδιορίζονται ανωτέρω. Η διαφορά λοιπόν, σε σχέση με την πρώτη εναλλακτική, είναι ως προς το πρόσωπο που εισάγει τα δεδομένα στο σύστημα.

Όπως ανέφεραν οι εκπρόσωποι του ΟΑΣΑ κατά την προαναφερθείσα συνάντηση, στη δεύτερη περίπτωση κατά την οποία ο αιτών θα υποβάλει διαδικτυακά την αίτηση χορήγησης κάρτας (η οποία εκτιμούν ότι θα είναι και η συνηθέστερη, προς αποφυγή μεγάλων καθυστερήσεων αν παρεχόταν μόνο η πρώτη εναλλακτική), επιθυμούν να αξιοποιήσουν την υπηρεσία AMKA2DATA της ΗΔΙΚΑ ως εξής: Στη συγκεκριμένη διαδικτυακή εφαρμογή ο χρήστης θα εισάγει - υποχρεωτικώς- μόνο τον ΑΜΚΑ του και, βάσει αυτού, θα γίνεται η αναγνώρισή του και θα προ-συμπληρώνονται αυτοματοποιημένα τα λοιπά προσωπικά του στοιχεία (ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο,

μητρώνυμο κτλ.), με βάση την πληροφορία που τηρεί η ΗΔΙΚΑ. Με αυτόν τον τρόπο, ο ΟΑΣΑ υποστηρίζει ότι θα αποφευχθούν τυχόν λανθασμένες καταχωρήσεις των στοιχείων (π.χ. τυπογραφικά λάθη) από τους χρήστες, ενώ επίσης σε συνδυασμό με το γεγονός ότι για την παραλαβή της προσωπικής κάρτας ηλεκτρονικού εισιτηρίου ο χρήστης θα προσκομίσει στοιχεία ταυτοποίησης, διασφαλίζεται πλήρως η πιστοποίηση της ταυτότητάς του. Επισημάνθηκε επίσης ότι τυχόν ευαίσθητα δεδομένα –π.χ. αναπηρίας– δεν θα χορηγούνται από την ΗΔΙΚΑ αλλά θα τα προσκομίζει ο ίδιος ο χρήστης, εφόσον κάτι τέτοιο απαιτείται για την κατοχύρωση δικαιώματος μειωμένου κομίστρου.

2) Τα δεδομένα που θα συλλεγούν, με οποιονδήποτε από τους ως άνω περιγραφόμενους τρόπους, θα είναι αριθμός δελτίου ταυτότητας ή/και ΑΜΚΑ, ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, μητρώνυμο, ημερομηνία γέννησης, φωτογραφία σε ηλεκτρονική μορφή, αριθμός τηλεφώνου, αριθμός κινητού τηλεφώνου, αριθμός fax, ταχυδρομική διεύθυνση, ηλεκτρονική διεύθυνση. Τα τελευταία πέντε στοιχεία τηρούνται μόνο σε περίπτωση που η αίτηση γίνει διαδικτυακά. Επίσης, θα συλλέγονται και επιπρόσθετα δεδομένα που καθορίζουν την ιδιαίτερη κατηγορία του δικαιούχου σε σχέση με το μειωμένο κόμιστρο που πρέπει να καταβάλει (τύπος δικαιούχου, περίοδος ισχύος δικαιώματος). Όλα αυτά τα δεδομένα θα τηρούνται στη σχετική βάση δεδομένων. Στην εξωτερική επιφάνεια της κάρτας θα εκτυπώνονται το ονοματεπώνυμο, ο τύπος δικαιούχου, και η φωτογραφία. Στο ολοκληρωμένο κύκλωμα (chip) της κάρτας θα τηρείται ο τύπος του δικαιούχου και η ημερομηνία λήξης δικαιώματος ή η ημερομηνία γέννησης για τύπους δικαιούχου σχετιζόμενους με την ηλικία.

3) Το Αυτόματο Σύστημα Συλλογής Κομίστρου (εφεξής ΑΣΣΚ) υπολογίζει το κόμιστρο που πρέπει να καταβάλει ο επιβάτης ανάλογα με τον τύπο του επιβάτη και όχι με την ταυτότητά του, βάσει των δεδομένων που τηρούνται στο chip της κάρτας. Συγκεκριμένα ο εξοπλισμός επικύρωσης του κομίστρου επικοινωνεί με το chip της κάρτας χρησιμοποιώντας ασύρματη τεχνολογία και υπολογίζει το κόμιστρο χρησιμοποιώντας τις πληροφορίες που τηρούνται σε αυτό. Κάθε συναλλαγή επαναφόρτισης/επικύρωσης της κάρτας καταγράφεται στον εξοπλισμό ΑΣΣΚ. Η πληροφορία της συναλλαγής εμπεριέχει και την ταυτότητα του εξοπλισμού ΑΣΣΚ στον οποίο πραγματοποιήθηκε η συναλλαγή. Η πληροφορία αυτή, η οποία είναι αναγκαία για τον υπολογισμό του κομίστρου στην περίπτωση μεταφοράς από ένα

μέσο σε άλλο, αλλά και για να μπορεί να ελεγχθεί από τις φορητές συσκευές ελέγχου που θα φέρουν οι αρμόδιοι ελεγκτές, μεταφέρεται στο ΑΣΣΚ για οικονομική εκκαθάριση και πιθανή αναγνώριση απάτης. Η κάθε κάρτα φέρει μοναδικό σειριακό αριθμό και τα ως άνω δεδομένα συναλλαγής καταγράφονται ανά σειριακό αριθμό κάρτας και όχι ανά στοιχεία κατόχου αυτής. Κατά τον ΟΑΣΑ, η θέση/επαναφόρτιση/επικύρωση/διαδρομή ενός επιβάτη δεν αποθηκεύεται και δεν μπορεί να αναγνωριστεί, ακόμα και αν η θέση/επαναφόρτιση/επικύρωση/διαδρομή μιας κάρτας αποθηκεύεται. Επισημαίνεται ωστόσο ότι, όπως προέκυψε κατά τη συνάντηση με τους εκπροσώπους του ΟΑΣΑ, ο σειριακός αριθμός κάθε κάρτας θα τηρείται και στο chip της κάρτας αλλά και στη βάση δεδομένων.

4) Το νέο ΑΣΣΚ επιχειρεί σε κλειστό δικτυακό περιβάλλον. Δεν υπάρχει δυνατότητα εξωτερικής πρόσβασης στη βάση δεδομένων. Εντός ΑΣΣΚ, η χρήση της βάσης περιορίζεται αυστηρά με έλεγχο πρόσβασης ανά ρόλους. Οι δραστηριότητες στη βάση δεδομένων καταγράφονται (DB Audit λειτουργία της Oracle). Όλες οι ερωτήσεις (queries) προς τη βάση δεδομένων καταχωρούνται σε ιδιαίτερο χώρο εντός της βάσης, ενώ ο ΑΜΚΑ (πεδίο-κλειδί για τις εγγραφές στη βάση δεδομένων) τηρείται κρυπτογραφημένος.

5) Ως προς τα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων (κατόχων των ηλεκτρονικών καρτών), ο ΟΑΣΑ ανέφερε ότι οι επιβάτες γνωρίζουν ποια δεδομένα αποθηκεύονται και χρησιμοποιούνται στο ΑΣΣΚ γιατί προέρχονται από τους ίδιους. Επίσης, αν ζητηθεί από τον επιβάτη, το ΑΣΣΚ και οι χειριστές του μπορούν να αποδείξουν την εγκυρότητα του προϊόντος κομίστρου που είναι φορτωμένο στην κάρτα ή τη χρηματική αξία αν η κάρτα είναι αποθηκευμένης αξίας (ήτοι έχει προπληρωθεί χρηματικό ποσό).

6) Τέλος, ο ΟΑΣΑ ανέφερε ότι η νέα κάρτα θα αντικαταστήσει πλήρως όλους τους τύπους καρτών απεριόριστων διαδρομών και θα είναι υποχρεωτική η χρήση της από εκείνους που επιθυμούν να μετακινούνται με αυτόν τον τύπο κομίστρου.

Μετά την ανωτέρω συνάντηση, ο ΟΑΣΑ υπέβαλε νεότερο διευκρινιστικό έγγραφο στην Αρχή με το υπ' αριθμ. πρωτ. 852/ΠΡ-ΔΣ και από 16-11-2016 έγγραφό του (αρ. πρωτ. Αρχής: ΓΝ/ΕΙΣ/2732/24-11-2016), στο πλαίσιο αποσαφήνισης ζητημάτων που τέθηκαν κατά την εν λόγω συνάντηση. Στο εν λόγω έγγραφο, επισημάνθηκαν τα εξής:

1) Η χρήση της web υπηρεσίας ΑΜΚΑ2DATA παρέχει δυνατότητα ταχύτερης εξυπηρέτησης του ενδιαφερόμενου αφού το μόνο στοιχείο που θα εισάγει θα είναι ο ΑΜΚΑ του (τα υπόλοιπα θα συμπληρωθούν αυτόματα, όπως περιγράφηκε ανωτέρω). Ο ΑΜΚΑ είναι ο αριθμός που χρησιμοποιεί η ΗΔΙΚΑ για τη μοναδική ταυτοποίηση των προσώπων, ενώ αντιστοιχίζεται με τον δικαιούχο εφάπαξ και δια βίου. Επίσης, τα στοιχεία που είναι αποθηκευμένα στη βάση δεδομένων της ΗΔΙΚΑ είναι ελεγμένα και διασταυρωμένα, οπότε η χρήση τους δεν απαιτεί περαιτέρω διασταυρώσεις και ελέγχους. Περαιτέρω, ο ΟΑΣΑ επεσήμανε ότι όλα τα στοιχεία που ζητούνται από τον ΟΑΣΑ για την προαναφερόμενη χρήση, αποτελούν δεδομένα που ήδη διατίθενται από την ΗΔΙΚΑ σε άλλους φορείς ταυτοποίησης.

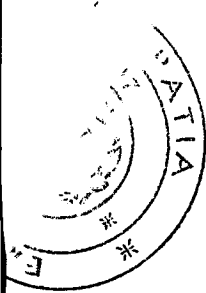
2) Τα στοιχεία «πατρώνυμο», «μητρώνυμο», «ΑΦΜ», «Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας» απαιτούνται για τους παρακάτω λόγους:

α) Σε περίπτωση παράβασης (π.χ. μη καταβολή κομίστρου) είναι αναγκαίο το πρόστιμο που αντιστοιχεί στην παράβαση μετακίνησης να περιέχει προσωπικά στοιχεία του επιβάτη, ώστε αυτός να μπορεί να ταυτοποιηθεί, κυρίως στην περίπτωση που το πρόστιμο εισπράττεται μέσω του συστήματος TAXISNET.

β) Σε περίπτωση απώλειας της κάρτας, δίνεται η δυνατότητα στον κάτοχο να δηλώσει το γεγονός και να αιτηθεί την επανέκδοσή της με ταυτόχρονη μεταφορά στη νέα κάρτα της υπολειπόμενης, στην απολεσθείσα κάρτα, αξίας κομίστρων (ποσότητα και αξία).

3) Τα πεδία που ορίζονται ως «τύποι δικαιούχου» και «ημερομηνία λήξης δικαιώματος» αφορούν δικαιούχους που λαμβάνουν παροχές μετακίνησης (άνεργοι, φοιτητές, ΑΜΕΑ κτλ.), οι οποίοι δικαιούνται ελεύθερη ή με μειωμένους τύπους κομίστρου μετακίνηση για ορισμένο χρονικό διάστημα. Τα στοιχεία αυτά επιτρέπουν στον ΟΑΣΑ να παρακολουθεί τον αριθμό των μετακινήσεων και των δικαιούχων ανά κατηγορία. Βάσει των στοιχείων αυτών οι Δημόσιοι Φορείς, υπό την εποπτεία των οποίων βρίσκονται οι δικαιούχοι, είναι υποχρεωμένοι να αποζημιώνουν τον ΟΑΣΑ για το μεταφορικό έργο που παρέχει.

4) Για την αποφυγή δημιουργίας προσωποποιημένων προφίλ μετακίνησης επιβατών, ο ΟΑΣΑ ανέφερε ότι τα δεδομένα συναλλαγής μπορούν να τηρούνται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα (για παράδειγμα, για 24 ώρες) και ακολούθως να διαγράφονται. Επεσήμανε ωστόσο ότι κάποιες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της

υπηρεσίας αναφορών, θα περιοριστούν στο πλαίσιο αυτής της χρονικής περιόδου.

5) Ο ΑΜΚΑ, ο κωδικός πρόσβασης, το ΑΦΜ και ο Αριθμός Ταυτότητας αποθηκεύονται κρυπτογραφημένα στη βάση δεδομένων. Λοιπά στοιχεία της βάσης δεν αποθηκεύονται κρυπτογραφημένα, για λόγους απόδοσης του συστήματος. Η έκδοση Oracle που χρησιμοποιείται είναι η Oracle Database 12c.

Στη συνεδρίαση της 6.12.2016 παρέστησαν, κατόπιν της υπ' αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/7775/25-11-2016 κλήσης της Αρχής, ως εκπρόσωποι του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών ΑΕ (στο εξής: ΟΑΣΑ), οι Κωνσταντίνος Σακελλαριάδης, Νομικός Σύμβουλος ΟΑΣΑ, Δημήτρης Κύπριαος, Υπάλληλος ΟΑΣΑ και μέλος της Επιτροπής Υλοποίησης Έργου ΑΣΣΚ, Γρηγόρης Τάμπασης, Διευθυντής Πληροφορικής ΟΑΣΑ, Ελευθερία Βελλίδου, εκπρόσωπος του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης Hellas Smarticket, Hoshik Shin, Γενικός Τεχνικός Διευθυντής του Τεχνολογικού Παρόχου LG CNS για το ΑΣΣΚ, και ο Αλέξανδρος Γουνιώτης, Υπεύθυνος Εφαρμογών του Τεχνολογικού Παρόχου LG CNS, που εξέθεσαν προφορικά τις απόψεις του ΟΑΣΑ, τις οποίες ανέπτυξαν διεξοδικά και δια του έγγραφου υπομνήματος που εν συνεχεία υπέβαλε ο νομικός σύμβουλος του ΟΑΣΑ εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

Με την ως άνω κλήση ζητήθηκε από τον υπεύθυνο επεξεργασίας και η υποβολή κειμένου με τις τεχνικές προδιαγραφές του εν λόγω συστήματος, το οποίο υποβλήθηκε με το υπ' αριθμ. 17612 και από 02-12-2016 έγγραφο του ΟΑΣΑ (αρ. πρωτ. Αρχής: Γ/ΕΙΣ/7987/05-12-2016 έγγραφο). Σε αυτό αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ότι το έργο με την επωνυμία «Μελέτη, Χρηματοδότηση, Εγκατάσταση, Υποστήριξη λειτουργίας, Συντήρηση και Τεχνική Διαχείριση ενός Ενιαίου Αυτόματου Συστήματος Συλλογής Κομίστρου για τις Εταιρείες του Ομίλου ΟΑΣΑ» υλοποιείται μέσω της υπ' αριθμ. 43/2014 Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα η οποία συνήφθη την 29.12.2014 μεταξύ του Ομίλου ΟΑΣΑ και της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού «Hellas Smart Ticket ΑΕ», η δε κατασκευή του πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις: η Φάση 1 ολοκληρώθηκε στις 29-12-2015, η πρόβλεψη για τη Φάση 2 ήταν η 31-10-2016 και η Φάση 3 στις 30-06-2017.

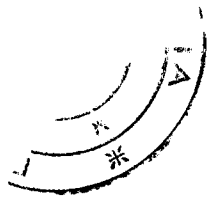
Ύστερα από την ακρόαση η Αρχή – προς περαιτέρω αποσαφήνιση των ερωτημάτων προς τον ΟΑΣΑ που τέθηκαν προφορικά κατά τη συνεδρίαση, και λαμβάνοντας ιδίως υπόψη ότι, όπως προέκυψε, το εν λόγω σύστημα επιδιώκει ταυτόχρονα την επίτευξη

πολλών διαφορετικών σκοπών– απέστειλε στον υπεύθυνο επεξεργασίας το υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΞ/2139-3/09-12-2016 έγγραφο με το οποίο έθεσε σειρά ειδικών ερωτημάτων. Με το έγγραφο αυτό ζητήθηκε και η περαιτέρω αποσαφήνιση των διακριτών σκοπών επεξεργασίας του εν λόγω συστήματος, του είδους των προσωπικών δεδομένων που απαιτούνται για την επίτευξη του κάθε σκοπού ξεχωριστά αλλά και του αναγκαίου χρόνου τήρησής τους, καθώς επίσης και της συσχέτισης του μοναδικού σειριακού αριθμού της κάρτας του ηλεκτρονικού εισιτηρίου με τον κάτοχό του βάσει των στοιχείων που τηρούνται στη βάση δεδομένων, υπό το πρίσμα του ότι μία τέτοια συσχέτιση επιτρέπει να εξαχθεί προσωποποιημένη αναλυτική πληροφορία για τις διαδρομές που πραγματοποιεί κάθε επιβάτης. Ακολούθησε συνάντηση με εκπροσώπους του υπευθύνου επεξεργασίας στις 13-12-2016 στα γραφεία της Αρχής για περαιτέρω επεξήγηση των εν λόγω ερωτημάτων, ενόψει των σχετικών απαντήσεων που επρόκειτο να υποβάλει ο υπεύθυνος επεξεργασίας. Οι απαντήσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, κατόπιν και της ως άνω συζήτησης, περιελήφθησαν στο αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΙΣ/3006/19-12-2016 έγγραφο υπόμνημα που υποβλήθηκε εντός της προς τούτο ταχθείσας προθεσμίας.

Ο ΟΑΣΑ στο υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΙΣ/3006/19-12-2016 έγγραφο υπόμνημά του αναφέρει τα εξής:

1. Η Ανώνυμη Εταιρεία με την επωνυμία «ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ» και το διακριτικό τίτλο «Ο.Α.Σ.Α Α.Ε.» ιδρύθηκε με την συγκεκριμένη νομική μορφή ως δημόσια επιχείρηση κοινωφελούς χαρακτήρα με το ν. 2175/93 και υπόκειται νομοθετικά στις οικείες διατάξεις του ν. 3429/2005, του ν. 2669/98, όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε, καθώς και στις οικείες διατάξεις του Κ.Ν. 2190/1920, όπως αυτός ισχύει σήμερα μετά την τροποποίησή του με το ν. 3604/2007, της εν γένει νομοθεσίας περί Ανωνύμων Εταιρειών και της νομοθεσίας που αναφέρεται στις Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμούς (ΔΕΚΟ), όπως εκάστοτε ισχύουν. Ως προς το σκοπό και τις αρμοδιότητες του ΟΑΣΑ, στο άρ. 5 του ν. 3920/2011 αναφέρεται, μεταξύ άλλων, ο στρατηγικός και επιχειρησιακός σχεδιασμός, ο συντονισμός και ο έλεγχος του συγκοινωνιακού έργου που εκτελείται από τα επίγεια και υπόγεια μέσα μαζικής μεταφοράς στην περιφέρεια Αττικής (άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. α), ο έλεγχος και η επίβλεψη των ΕΠΣΕ (άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. β) – όπου ΕΠΣΕ (Εταιρείες Παροχής Συγκοινωνιακού Έργου) είναι οι εταιρείες

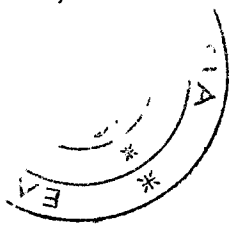

«Οδικές Συγκοινωνίες Α.Ε.» και «Σταθερές Συγκοινωνίες Α.Ε.», καθώς και όλοι οι πάροχοι δημόσιας συγκοινωνίας που λειτουργούν στην Περιφέρεια Αττικής (άρ. 4 παρ. 2 του ν. 3920/2011)-, η κατανομή του συγκοινωνιακού έργου στις ΕΠΣΕ που λειτουργούν στην περιοχή αρμοδιότητας του και ο συντονισμός αυτών (άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. γ), η ρύθμιση των θεμάτων που αφορούν τη διεξαγωγή των δημόσιων συγκοινωνιών στην περιοχή της αρμοδιότητάς του και κυρίως ο καθορισμός, η κατάργηση και η επέκταση των γραμμών, ο καθορισμός των διαδρομών και δρομολογίων, των αφετηριών, των τερμάτων και των στάσεων κάθε γραμμής (άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. ε), ο έλεγχος των προγραμμάτων δρομολόγησης των μέσων δημόσιας συγκοινωνίας (άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. ζ), η συγκέντρωση και επεξεργασία των στοιχείων εκμετάλλευσης των εταιρειών παροχής συγκοινωνιακού έργου και η εισήγηση προς τον Υπουργό Μεταφορών, Υποδομών και Δικτύων για τον καθορισμό του προσήκοντος κομίστρου και τη χρηματοδότηση των επενδυτικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων τους (άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. θ), η προώθηση των πωλήσεων, ο προγραμματισμός, η είσπραξη και οι έλεγχοι του κομίστρου (άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. ιζ), η εγκατάσταση, λειτουργία και εκμετάλλευση κατάλληλων ηλεκτρονικών συστημάτων κομίστρου, με χρήση ενός ή περισσότερων δικτύων διανομής, καθώς και η εγκατάσταση και λειτουργία μονάδας παρακολούθησης και ελέγχου της διακίνησης κάθε τύπου κομίστρου, στις αστικές συγκοινωνίες και ελέγχου των αντίστοιχων εσόδων (άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. κστ).

Περαιτέρω, στο άρθρο 6 παρ. 3 ν. 3920/2011 αναφέρεται ότι «οι Εταιρείες του Ομίλου ΟΑΣΑ αποδίδουν στον ΟΑΣΑ στο τέλος κάθε μήνα το σύνολο των εισπράξεων όλων των προϊόντων κομίστρου (εισιτήρια, κάρτες απεριορίστων διαδρομών και λοιπά προϊόντα) που πωλούν με βάση τις συμβάσεις παροχής συγκοινωνιακού έργου», ενώ στην παρ. 4 αναφέρεται ότι «Με συμβάσεις μεταξύ του ΟΑΣΑ και του Δημοσίου, που εκπροσωπείται από τον αρμόδιο κάθε φορά Υπουργό, καθορίζεται ο τρόπος καταβολής του αντιτίμου ή της διαφοράς από το κόμιστρο που ισχύει για τα άτομα που βάσει της κείμενης νομοθεσίας δικαιούνται να διακινούνται με τις αστικές συγκοινωνίες είτε δωρεάν είτε με μειωμένο κόμιστρο (μαθητές, πολύτεκνοι κ.λπ.). Οι εν λόγω συμβάσεις μπορούν να συναφθούν μόνον εφόσον υπάρχει αντίστοιχη πίστωση στον προϋπολογισμό του εκάστοτε αντισυμβαλλόμενου αρμόδιου Υπουργείου». Τέλος, στην παρ. 5 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι «ο ΟΑΣΑ μπορεί επίσης να συνάπτει συμφωνίες με νομικά

πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή ιδιώτες για μαζική διάθεση προϊόντων κομίστρου με μειωμένη ή άλλη ειδική τιμή, σύμφωνα με την κοινή υπουργική απόφαση περί καθορισμού κομίστρου».

2. Το ΑΣΣΚ περιλαμβάνει την έκδοση ηλεκτρονικών καρτών για όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς (λεωφορεία, τρόλεϊ, μετρό, τραμ και προαστιακό), που θα αντικαταστήσουν πλήρως τα χάρτινα εισιτήρια, τις κάρτες απεριορίστων διαδρομών και τις κάρτες δικαιούχων μετακίνησης και θα υποστηρίζει δύο τύπους κομίστρου: α) το πολλαπλό, το οποίο θα πρόκειται για έξυπνη κάρτα μνήμης χωρίς επαφή (contactless) και χωρίς μικροεπεξεργαστή, στην οποία θα αποθηκεύονται χρηματική αξία, χρόνος ή αριθμός μετακινήσεων. Πρόκειται για ανώνυμο εισιτήριο, υπό την έννοια ότι για την απόκτησή του δεν απαιτείται χορήγηση προσωπικών στοιχείων ταυτοποίησης, β) την κάρτα, η οποία είναι έξυπνη κάρτα μνήμης χωρίς επαφή (contactless) με μικροεπεξεργαστή, που θα υλοποιεί τα διάφορα προϊόντα κομίστρου (για παράδειγμα προϊόντα απεριορίστων διαδρομών, μεγάλης διάρκειας κτλ.), και η οποία θα υποκαταστήσει τις υφιστάμενες μηνιαίες, ετήσιες και ελευθέρως κάρτες. Για τις εν λόγω κάρτες θα γίνεται επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, όπως περιγράφεται στη συνέχεια. Η επικύρωση αυτών θα είναι υποχρεωτική σε κάθε επιβίβαση, ακόμα και αν αυτές υποκαθιστούν κάρτες χρονικής διάρκειας ή δωρεάν μετακινήσεων. Στους φορείς, στους οποίους το ΑΣΣΚ θα υλοποιηθεί ως κλειστό σύστημα με πύλες, η επικύρωση θα είναι υποχρεωτική και κατά την έξοδο.
3. Κάθε συναλλαγή της κάρτας μεταφέρεται στο κέντρο διαχείρισης (ο σειριακός αριθμός της κάρτας αποτελεί το κλειδί στην υποκείμενη βάση δεδομένων).
4. Ως προς τους σκοπούς της επεξεργασίας και τα προσωπικά δεδομένα που υφίστανται επεξεργασία εν όψει του εκάστοτε σκοπού - για την περίπτωση της ηλεκτρονικής κάρτας - επισημαίνονται τα εξής:
  - i. **Προσωποποίηση** (ήτοι συσχέτιση των προσωπικών πληροφοριών του κατόχου της ηλεκτρονικής κάρτας με αυτή). Στο πλαίσιο αυτό, στην επιφάνεια της κάρτας θα εκτυπώνεται το ονοματεπώνυμο του κατόχου και η φωτογραφία, ενώ στο chip της κάρτας θα εγγράφεται η κατηγορία (τύπος) του χρήστη (άνω των 65, μαθητής, στρατιώτης, ΑΜΕΑ, άνεργος κτλ.) και η ημερομηνία λήξης του δικαιώματος μειωμένου κόμιστρου. Στην υποκείμενη βάση δεδομένων θα τηρούνται το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, το

μητρώνυμο (τα δύο τελευταία, όπως δηλώνει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, δεν είναι απαραίτητα), η φωτογραφία, και η ημερομηνία γέννησης. Σκοπός της προσωποποίησης είναι να παρέχεται το δικαίωμα έκπτωσης στις κατηγορίες εκείνων που το δικαιούνται, να μην εκδίδονται πολλαπλές κάρτες ανά άτομο, καθώς και να επιτρέπεται στους χρήστες να ζητούν ακύρωση μιας απολεσθείσας ή κλεμμένης κάρτας. Τα ως άνω προσωπικά δεδομένα χρειάζονται για την εξοικονόμηση χρόνου κατά την καταχώρησης μιας κάρτας στη «μαύρη λίστα» (ήτοι ακύρωση της κάρτας ως μη έγκυρης) και, κατ' επέκταση, για την επανέκδοση της κάρτας, ενώ η ημερομηνία γέννησης είναι απαραίτητη για την πολιτική κομίστρου που παρέχει έκπτωση ανάλογα με την ηλικία του χρήστη (παιδιά, έφηβοι, άνω των 65). Τα προσωπικά δεδομένα τηρούνται για όσο διάστημα ο χρήστης χρησιμοποιεί την εν λόγω κάρτα. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας σημειώνει ότι τα προσωπικά δεδομένα και τα δεδομένα συναλλαγών είναι ανεξάρτητα (αποθηκεύονται σε διαφορετικό χώρο της βάσης δεδομένων), έτσι ώστε να μην μπορεί κανείς να εντοπίσει τη διαδρομή ενός επιβάτη.

- ii. **Επαναφόρτιση** (ήτοι «φόρτωση» προϊόντων κομίστρου στις κάρτες). Τα προϊόντα κομίστρου εξαρτώνται από το προφίλ (τύπο) του χρήστη, το οποίο τηρείται και στο chip της κάρτας έτσι ώστε να παρέχεται στους δικαιούχους έκπτωσης μειωμένο κόμιστρο στα Αυτόματα Μηχανήματα Έκδοσης Καρτών χωρίς την προσκόμιση των σχετικών αποδεικτικών εγγράφων ταυτοποίησης. Η περίοδος τήρησης των δεδομένων επαναφόρτισης δεν προσδιορίζεται ρητώς – εξαρτάται από την πολιτική λειτουργίας: τηρούνται πάντως για περισσότερο από ένα μήνα, για να παρέχονται στατιστικά σε κάθε φορέα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την ανάλυση των κερδών και των προϊόντων.
- iii. **Επικύρωση** (ήτοι υπολογισμός του κομίστρου ή επικύρωση του προϊόντος κομίστρου ή μείωση του ποσού που έχει ήδη προ-πληρωθεί). Προς τούτο χρειάζεται συνδυασμός των πληροφοριών που είναι αποθηκευμένες στην κάρτα (πληροφορία διαδρομής και τύπος χρήστη) και των πληροφοριών που είναι αποθηκευμένες στις επικυρωτικές συσκευές (πίνακας τιμών προϊόντων κομίστρου). Η περίοδος τήρησης των δεδομένων αυτών είναι ίδια με αυτήν των δεδομένων επαναφόρτισης. Εάν ο χρήστης χάσει την προσωποποιημένη κάρτα του, ο ΟΑΣΑ θα μπορεί να μεταφέρει το υπολειπόμενο χρηματικό

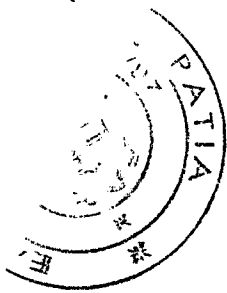
ποσό στην καινούρια κάρτα.

- iv. **Έλεγχος** (ήτοι έλεγχος εγκυρότητας του προϊόντος κομίστρου και ταυτοποίηση του κατόχου της κάρτας βάσει των στοιχείων που είναι τυπωμένα στην κάρτα, καθώς και έλεγχο «παραπλάνησης ή παραποίησης» κατά τη χρήση της κάρτας). Τα δεδομένα ελέγχου θα πρέπει να τηρούνται από την ημέρα επιβολής του προστίμου μέχρι την ημερομηνία αποπληρωμής του.
- v. **Εξυπηρέτηση πελατών:** Δυνατότητα απενεργοποίησης («αποκλεισμού») της κάρτας που έχει χαθεί, κλαπεί ή καταστραφεί, αίτημα επανέκδοσης κάρτας, καθώς και επαναφόρτιση προϊόντος δικτυακά μέσω της ιστοσελίδας εξυπηρέτησης πελατών. Προς τούτο χρειάζεται ο αριθμός της κάρτας και οι προσωπικές πληροφορίες του χρήστη για να αποφευχθεί λάθος καταχώρηση αριθμού κάρτας, καθώς και κάποιο μοναδικό αναγνωριστικό του χρήστη (ΑΜΚΑ ή ΑΦΜ ή αριθμός ταυτότητας) για να τηρηθεί η αρχή «μία κάρτα για κάθε έναν χρήστη».
- vi. **Αναφορές – στατιστικά:** Εξαγωγή πληροφοριών όπως πωλήσεις εισιτηρίων ανά φορέα, δεδομένα επικύρωσης εισιτηρίων ανά μέσο μεταφοράς. Δεν δημιουργούνται στατιστικά δεδομένα ανά άτομο. Οι πληροφορίες που χρειάζονται για την εξαγωγή στατιστικών πρέπει να τηρούνται τουλάχιστον για ένα μήνα για την παραγωγή μηνιαίων αναφορών.

4. Κατά την επικύρωση μιας κάρτας, ο εξοπλισμός του ΑΣΣΚ ελέγχει το «προφίλ» (τύπο) χρήστη στην κάρτα και παρέχει έκπτωση σε όσους επιβάτες τη δικαιούνται.

5. Στη βάση δεδομένων τηρούνται οι πληροφορίες της κάρτας, οι προσωπικές πληροφορίες, συναλλαγές επαναφορτίσεων και επικυρώσεων του ΑΣΣΚ, πίνακας τιμών προϊόντος κομίστρου. Ως προς τα αναγνωριστικά ΑΦΜ και ΑΜΚΑ, ο ΟΑΣΑ αναφέρει ότι θα ελέγχονται μέσω της υπηρεσίας ΑΜΚΑ2DATA.

6. Δεν χρειάζεται συσχέτιση του αριθμού της κάρτας με τον κάτοχό της μετά την προσωποποίηση. Οι προσωπικές πληροφορίες απαιτούνται κυρίως κατά την επανέκδοση της κάρτας σε περίπτωση κλοπής ή απώλειας. Το ΑΣΣΚ δεν παρέχει τη δυνατότητα συσχέτισμού ανθρώπου και πληροφοριών διαδρομών του, εκτός των περιπτώσεων, στις οποίες προκύπτει τέτοια ανάγκη (π.χ. μετά από άδεια της Εισαγγελίας).

7. Τηρούνται οι διαδρομές της κάρτας και όχι οι διαδρομές του ατόμου. Το κλειδί για κάθε αναγνώριση συναλλαγής στο ΑΣΣΚ είναι ο αριθμός της κάρτας. Το ΑΣΣΚ αποθηκεύει ιστορικό προηγούμενων ταξιδιών βάσει της πολιτικής κομίστρου για την αποτροπή π.χ. υπέρβασης επιτρεπόμενων διαδρομών.

8. Το σύστημα ΑΣΣΚ θα αποθηκεύει έναν συνδυασμό ΑΜΚΑ και επιθέτου σε μορφή ψηφιακού αποτυπώματος (hash) ώστε να διασφαλίζεται ότι κάθε χρήστης θα έχει μόνο μία κάρτα. Η ημερομηνία γέννησης είναι απαραίτητο να τηρείται στη βάση δεδομένων καθώς χρησιμοποιείται για τη δημιουργία προφίλ έκπτωσης, ενώ επιτρέπει και τη διαδικτυακή επαναφόρτιση προϊόντων κομίστρου. Δεν παρέχεται, όμως, ειδικότερη αποσαφήνιση από τον ΟΑΣΑ ως προς το ζήτημα ότι για τη βάση δεδομένων του συστήματος προαναφέρθηκε ότι θα περιέχει και ονοματεπώνυμο, πατρώνυμο, φωτογραφία, ενώ έχει γίνει επίσης αναφορά για τήρηση ΑΦΜ αλλά και για αριθμό δελτίου ταυτότητας.

9. Τα σχετικά αποδεικτικά που θα επιδεικνύουν οι δικαιούχοι δωρεάν μετακινήσεων ή μειωμένου κομίστρου, προκειμένου να τους χορηγηθεί η αντίστοιχη κάρτα, δεν θα τηρούνται από τον ΟΑΣΑ.

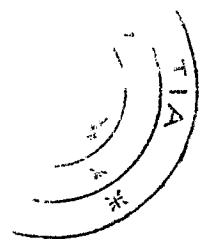
10. Τέλος ο ΟΑΣΑ αναφέρει πλήθος από οφέλη που θα προκύψουν με το νέο σύστημα, αναφέροντας επίσης ότι το ΑΣΣΚ δημιουργεί πλήθος ανώνυμων και, ως εκ τούτου, ανοιχτών δεδομένων που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε πληθώρα εφαρμογών. Για παράδειγμα, αναφέρει λήψη αποφάσεων για δυναμικό επανασχεδιασμό δικτύων με στόχο τη μείωση του χρόνου μετάβασης από σημείο σε σημείο, για βέλτιστο συντονισμό οχημάτων με τα μέσα σταθερής τροχιάς, ενώ παρέχεται η δυνατότητα επίτευξης της βέλτιστης σχέσης αξίας – τιμής της προσφερόμενης υπηρεσίας (μέσω π.χ. υλοποίησης συστήματος ζωνών, διαφοροποίησης αξίας κομίστρου ανάλογα με τη μέρα και ώρα χρήσης ή τη διανυθείσα απόσταση κτλ.).

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου και αναφορά στα διαμειφθέντα της από 6.12.2016 συνεδρίασης, αφού άκουσε τους εισηγητές και τις διευκρινίσεις των βοηθών εισηγητών, οι οποίοι στην συνέχεια αποχώρησαν, και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης, εκδίδει την ακόλουθη

Γ Ν Ω Μ Ο Δ Ο Τ Η Σ Η

1. Η Αρχή είναι αρμόδια σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 1 στοιχ. θ' ν. 2472/1997 να «γνωμοδοτεί για κάθε ρύθμιση που αφορά την επεξεργασία και προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Η γνωμοδοτική αρμοδιότητα της Αρχής δεν περιορίζεται μόνο στους τομείς που ρυθμίζονται από την Οδηγία 95/46/EK αλλά καταλαμβάνει όλα τα θέματα που αφορούν στην επεξεργασία και προστασία των προσωπικών δεδομένων. Επιπλέον, όπως έχει ήδη δεχθεί η Αρχή (βλ. Γνμ Αρχής 2/2010, σκ. 1), η εν λόγω διάταξη δεν προϋποθέτει την ύπαρξη συγκεκριμένου σχεδίου νόμου. Αντιθέτως, από τη διάταξη αυτή, ερμηνευομένη υπό το πρίσμα του άρθρου 28 της Οδηγίας 95/46/EK, προκύπτει ότι ενδείκνυται γενικώς η έγκαιρη αναζήτηση της γνώμης της Αρχής ήδη κατά τον προγραμματισμό λήψης ή αναθεώρησης υφιστάμενων κανονιστικών ρυθμίσεων και διοικητικών μέτρων, καθώς και κατά το σχεδιασμό συγκεκριμένων συστημάτων που ενέχουν επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίζεται αποτελεσματικότερα ο κίνδυνος του δυσανάλογου κόστους προσαρμογής σε προτάσεις της Αρχής που πραγματοποιούνται σε μεταγενέστερο χρόνο και γενικότερα, ο κίνδυνος της εκδήλωσης προσβολών του ατομικού δικαιώματος (πβλ. για τη σημασία της προληπτικής δράσης των Αρχών Προστασίας Δεδομένων και το υπ. αριθμ. 168/2009 έγγραφο της Ομάδας Εργασίας του Άρθρ. 29 της Οδηγίας 95/46/EK «Το μέλλον της προστασίας των προσωπικών δεδομένων», σκ. 91).

2. Το άρθρο 2 ν. 2472/1997 ορίζει ότι «δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα» είναι «κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων». «Υποκείμενο των δεδομένων» είναι «το φυσικό πρόσωπο στο οποίο αναφέρονται τα δεδομένα, και του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί, δηλαδή μπορεί να προσδιορισθεί αμέσως ή εμμέσως, ιδίως βάσει αριθμού ταυτότητας ή βάσει ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων στοιχείων που χαρακτηρίζουν την υπόστασή του από άποψη φυσική, βιολογική, ψυχική, οικονομική, πολιτιστική, πολιτική ή κοινωνική». Στο ίδιο άρθρο επίσης ορίζεται ως επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα «κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η

διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή». Επίσης, ως υπεύθυνος επεξεργασίας ορίζεται (άρ. 2 στοιχ. ζ ν. 2472/1997) οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός, ενώ ως εκτελών την επεξεργασία ορίζεται οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας (φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός).

3. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α) ν. 2472/1997, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει να συλλέγονται με τρόπο θεμιτό και νόμιμο, για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. Επιπλέον, σύμφωνα με το αρ. 4 παρ. 1 στοιχ. β) ν. 2472/1997, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. Επίσης, το άρθρο 15 ν. 2472/1997 ορίζει ως αποστολή της Αρχής την εποπτεία της εφαρμογής του ν. 2472/1997 και άλλων ρυθμίσεων που αφορούν την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι στις θεμελιώδεις αρχές προστασίας των προσωπικών δεδομένων συγκαταλέγονται: α) η θεμελίωση της επεξεργασίας στο νόμο, β) η αρχή του σκοπού, υπό την έννοια ότι πρόκειται για καθορισμένο, σαφή και νόμιμο σκοπό, ο οποίος μπορεί να καθορίζεται σε άλλο από τον Ν. 2472/1997 νόμο, γ) η αρχή της αναλογικότητας της επεξεργασίας, η οποία διακρίνεται στην αναγκαιότητα -και όχι απλή χρησιμότητα- και προσφορότητα, ενώ εμπεριέχει την ειδικότερη έκφραση της ελαχιστοποίησης των δεδομένων για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και δ) η κατοχύρωση δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων και η ανάθεση του ελέγχου τήρησης των παραπάνω κανόνων σε ανεξάρτητη αρχή ως θεσμική εγγύηση του δικαιώματος στην προστασία των προσωπικών δεδομένων. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι είναι απαραίτητο να εξετάζεται σε κάθε περίπτωση επεξεργασίας αν αυτή είναι απολύτως αναγκαία για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο οποίος δεν μπορεί να επιτευχθεί με λιγότερο επαχθή για το πρόσωπο μέσα.

Οι παραπάνω αρχές χαρακτηρίζονται θεμελιώδεις διότι δεν αποτυπώνονται μόνο στο

N. 2472/1997, αλλά και σε κείμενα με υπερνομοθετική ισχύ, τα οποία τελούν μεταξύ τους σε σχέση πρακτικής εναρμόνισης: στο άρθρο 9^Α Σ, σε διεθνείς Συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα¹ και στο άρθρο 6 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), το οποίο παραπέμπει ρητώς στην ΕΣΔΑ (άρθρο 8 περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής) και στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 8 περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων).

Επιπλέον βασικές αρχές αποτελούν η αρχή της ακρίβειας των δεδομένων και του χρονικού περιορισμού της επεξεργασίας, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 4 Ν. 2472/1997 αλλά και στη Σύμβαση 108 (βλ. Γνμ. Αρχής 2/2009, σκ. 2.2.1).

4. Σύμφωνα με το άρ. 6 ν. 2472/1997, ο υπεύθυνος επεξεργασίας υποχρεούται να γνωστοποιήσει εγγράφως στην Αρχή τη σύσταση και λειτουργία αρχείου ή την έναρξη της επεξεργασίας. Με τη γνωστοποίηση πρέπει να δηλώνονται, μεταξύ άλλων, η διεύθυνση όπου είναι εγκατεστημένο το αρχείο ή ο κύριος εξοπλισμός που υποστηρίζει την επεξεργασία, η περιγραφή του σκοπού της επεξεργασίας, καθώς και το είδος των δεδομένων που υφίστανται επεξεργασία.

5. Το άρθρο 10 παρ. 3 ν. 2472/1997 ορίζει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Αυτά τα μέτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας².

---

¹ Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) που κυρώθηκε με το ΝΔ 53/1974. Σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία που κυρώθηκε με τον Ν. 2068/1992 καθώς και το Πρόσθετο Πρωτόκολλο 181 για τις εποπτικές αρχές και τη διασυνοριακή ροή των δεδομένων της 8.11.2001, το οποίο η Ελλάδα υπέγραψε αλλά δεν το έχει ακόμη κυρώσει με νόμο. Σύμβαση Σένγκεν που κυρώθηκε με τον Ν. 2514/1997. Σύμβαση Ευρωπαϊκή που κυρώθηκε με τον Ν. 2605/1998.

² Εξάλλου, και στο άρθρο 32 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο οποίος θα τεθεί σε εφαρμογή στα Κράτη Μέλη στις 25 Μαΐου 2018, αναφέρεται ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία, λαμβάνοντας υπόψη τις τελευταίες εξελίξεις, το κόστος εφαρμογής και τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, καθώς και τους κινδύνους διαφορετικής πιθανότητας επέλευσης και σοβαρότητας για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, εφαρμόζουν κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλίζεται το κατάλληλο επίπεδο ασφαλείας έναντι των κινδύνων, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, κατά περίπτωση: «α) της ψευδωνυμοποίησης και της κρυπτογράφησης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, β) της δυνατότητας διασφάλισης του απορρήτου, της ακεραιότητας, της διαθεσιμότητας και της αξιοπιστίας των συστημάτων και των υπηρεσιών επεξεργασίας σε συνεχή βάση (...)». Στο ίδιο άρθρο αναφέρεται ότι κατά την εκτίμηση του ενδεδειγμένου επιπέδου ασφαλείας λαμβάνονται ιδίως υπόψη οι

6. Με την υπό εξέταση επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στο πλαίσιο του νέου Ενιαίου Αυτόματου Συστήματος Συλλογής Κομίστρου για τις εταιρείες του Ομίλου ΟΑΣΑ (Ηλεκτρονικό Εισιτήριο) επιχειρείται η ταυτόχρονη επίτευξη πολλών διαφορετικών σκοπών επεξεργασίας, όπως αυτοί προέκυψαν από την εξέταση της υπόθεσης αλλά και από τα σχετικά έγγραφα του υπεύθυνου επεξεργασίας. Οι σκοποί αυτοί μπορούν να συνοψιστούν στους εξής:

- i. Αποφυγή επιβίβασης σε μέσο μεταφοράς χωρίς την καταβολή του προβλεπόμενου κομίστρου (τούτο ισχύει σε περιπτώσεις, στις οποίες το ΑΣΣΚ θα υλοποιηθεί ως κλειστό σύστημα με πύλες),
- ii. Παροχή νέων υπηρεσιών στο επιβατικό κοινό όπως i) έκδοση νέας κάρτας - σε περίπτωση απώλειας για οποιοδήποτε λόγο -με μεταφορά του υπολειπόμενου προ-πληρωμένου ποσού στη νέα κάρτα, ii) δυνατότητα αγοράς προϊόντων κομίστρου και μέσω διαδικτύου,
- iii. Διευκόλυνση της διαδικασίας ελέγχου παραβάσεων και επιβολής προστίμου,
- iv. Παροχή δυνατότητας στον ΟΑΣΑ να εξάγει στατιστικές πληροφορίες που θα του επιτρέψουν να βελτιώσει τις υπηρεσίες που παρέχει -όπως αυτές περιγράφονται στο ιστορικό της παρούσας,
- v. Παροχή δυνατότητας στον ΟΑΣΑ να γνωρίζει επακριβώς το πλήθος των μετακινήσεων για εκείνες τις κατηγορίες επιβατών για τους οποίους είναι υποχρεωμένοι οι Δημόσιοι Φορείς, υπό την εποπτεία των οποίων βρίσκονται οι εν λόγω δικαιούχοι, να αποζημιώνουν τον ΟΑΣΑ για το μεταφορικό έργο που παρέχει (π.χ. το Υπουργείο Παιδείας για τους φοιτητές κτλ.).

Οι ως άνω σκοποί επεξεργασίας είναι καθορισμένοι, σαφείς, θεμιτοί και νόμιμοι, και εντάσσονται στις αρμοδιότητες του ΟΑΣΑ όπως αυτές προβλέπονται στις οικείες νομικές διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία του Οργανισμού και περιγράφονται στο υποβληθέν υπόμνημά του. Περαιτέρω, η επίτευξη των εν λόγω σκοπών χωρίς τη

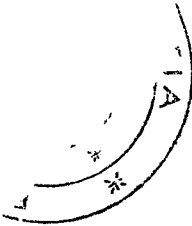

κίνδυνοι που απορρέουν από την επεξεργασία, ιδίως από τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, αλλοίωση, άνευ αδείας κοινολόγηση ή προσπέλαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία. Περαιτέρω, στο άρθρο 35 του Κανονισμού αναφέρεται ότι όταν ένα είδος επεξεργασίας, ιδίως με χρήση νέων τεχνολογιών και συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας, ενδέχεται να επιφέρει υψηλό κίνδυνο για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας διενεργεί, πριν από την επεξεργασία, εκτίμηση των επιπτώσεων των σχεδιαζόμενων πράξεων επεξεργασίας στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

χρήση ηλεκτρονικού εισιτηρίου είναι εξαιρετικά δυσχερής –σε ορισμένες περιπτώσεις δε και αδύνατη– με την υπάρχουσα έγχαρτη μορφή των εισιτηρίων για τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς που τελούν υπό την εποπτεία του ΟΑΣΑ.

7. Για την επίτευξη των ως άνω σκοπών, η εν λόγω επεξεργασία προσωπικών δεδομένων είναι εμφανώς διαφορετικής «έντασης» (τήρηση ηλεκτρονικής βάσης δεδομένων, χρήση microchip ανέπαφης (contactless) τεχνολογίας, τήρηση μεγάλου εύρους προσωπικών δεδομένων κτλ.) σε σχέση με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που πραγματοποιεί μέχρι τώρα ο ΟΑΣΑ στο πλαίσιο της παροχής των υπηρεσιών του στο επιβατικό κοινό. Για το λόγο αυτό, και λαμβάνοντας ιδίως υπόψη τον καθολικά υποχρεωτικό χαρακτήρα του νέου συστήματος -βάσει της σχετικής πρόβλεψης του υπεύθυνου επεξεργασίας- καθώς και το γεγονός ότι αφορά μεγάλο αριθμό υποκειμένων των δεδομένων, είναι απολύτως αναγκαίο κατά το σχεδιασμό του ηλεκτρονικού συστήματος να διασφαλίζεται ότι πληρούνται οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την αντιμετώπιση των κινδύνων ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων (προστασία των δεδομένων ήδη από το σχεδιασμό - data protection by design).

8. Ο κύριος κίνδυνος που ελλοχεύει, ως προς την προστασία των προσωπικών δεδομένων, στο πλαίσιο ενός συστήματος προσωποποιημένων ηλεκτρονικών εισιτηρίων, συνίσταται στο ότι η χρήση ενός τέτοιου συστήματος μπορεί να συνεπάγεται τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τις διαδρομές που πραγματοποιεί ο εκάστοτε επιβάτης. Η τήρηση –είτε στο ίδιο το εισιτήριο (ηλεκτρονική κάρτα) είτε στη βάση δεδομένων- του δρομολογίου που πραγματοποιήθηκε, της ημερομηνίας και ώρας αυτού καθώς και του αριθμού του ηλεκτρονικού εισιτηρίου παραπέμπουν σε συγκεκριμένο επιβάτη, ο προσδιορισμός (ταυτοποίηση) του οποίου –με τη μορφή προσωποποιημένης πληροφόρησης- καθίσταται δυνατός εφόσον στο αρχείο που τηρεί ο υπεύθυνος επεξεργασίας υπάρχουν προσωπικά δεδομένα ταυτοποίησης του κατόχου του. Με αυτόν τον τρόπο, οι μετακινήσεις κάθε επιβάτη – χρήστη προσωποποιημένου ηλεκτρονικού εισιτηρίου παύουν πλέον να είναι ανώνυμες, με αποτέλεσμα να θίγεται υπέρμετρα η ελευθερία κίνησης ή κυκλοφορίας της οποίας αναπόσπαστο μέρος συνιστά το δικαίωμα της ανώνυμης μετακίνησης. Η ελευθερία κίνησης αποτελεί έκφανση του δικαιώματος ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 παρ. 1 Σ. καθώς και της εν γένει προσωπικής ελευθερίας που εδράζεται στο άρθρο 5 παρ. 3 εδ. 1 Σ. Το περιεχόμενο

της ελευθερίας κίνησης είναι ευρύτατο και περιλαμβάνει την κίνηση οπουδήποτε, οπουδήποτε και οποτεδήποτε χωρίς επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων κίνησης του υποκειμένου (συλλογή, αποθήκευση, χρήση, διαβίβαση κλπ.) εκτός των περιπτώσεων, στις οποίες νόμος ορίζει περιορισμούς/εξαιρέσεις για λόγους δημοσίου συμφέροντος (πχ. υγειονομικοί, δημόσιας τάξης και ασφάλειας, διώξης ή πρόληψης αξιόποινων πράξεων)³. Στην προκειμένη δε περίπτωση τέτοιους λόγους δεν επικαλείται ο ΟΑΣΑ στους επιδιωκόμενους σκοπούς επεξεργασίας⁴. Συγχρόνως το γεγονός ότι οι μετακινήσεις των επιβατών χάνουν με το προσωποποιημένο ηλεκτρονικό εισιτήριο την ανωνυμία τους θίγει το δικαίωμα της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης και το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, τα οποία κατοχυρώνονται τόσο στο Σύνταγμα (άρ. 9^Α, 9 παρ. 1 εδ. β) όσο και στην ΕΣΔΑ (άρ. 8 παρ. 1).

9. Στο εν λόγω σύστημα, χρησιμοποιείται ένας μοναδικός σειριακός αριθμός που αποδίδεται σε κάθε κάρτα. Ο αριθμός αυτός τηρείται μόνιμα τόσο στο chip της κάρτας όσο και στην υποκείμενη βάση δεδομένων, στην οποία τηρούνται πρόσθετες πληροφορίες για κάθε κίνηση αυτής της κάρτας. Ως εκ τούτου, η οποιαδήποτε συσχέτιση, είτε σε λογικό είτε σε φυσικό επίπεδο, του συγκεκριμένου αριθμού της κάρτας με τον κάτοχο αυτής επιτρέπει την εξαγωγή πλήρους πληροφόρησης για τις ακριβείς διαδρομές που αυτός πραγματοποιεί. Κατά συνέπεια, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να διασφαλίσει ότι από το σύνολο της τηρούμενης πληροφορίας, ακόμα και αν αυτή είναι διαμοιρασμένη σε ανεξάρτητα υποσυστήματα, δεν θα είναι εφικτή η πραγματοποίηση μιας τέτοιας επεξεργασίας. Από την περιγραφή του συστήματος, αλλά και τους ισχυρισμούς του υπευθύνου επεξεργασίας (βλ. υπ' αριθμ. πρωτ. ΓΝ/ΕΙΣ/3006/19-12-2016 έγγραφο υπόμνημα του ΟΑΣΑ, σελ. 14, όπου αναφέρεται ρητά: *«το ΑΣΣΚ δεν παρέχει τη δυνατότητα συσχετισμού ανθρώπου και πληροφοριών διαδρομών. Εάν ζητηθεί εγγράφως θα μπορέσει να γίνει συσχετισμός σε περιπτώσεις ανάγκης»*), προκύπτει ότι μία τέτοια επεξεργασία είναι πάντως δυνατόν να πραγματοποιηθεί, ανεξαρτήτως των ισχυρισμών του υπευθύνου επεξεργασίας ότι δεν προτίθεται να προβεί σε έναν τέτοιο

³ Πρβλ. άρ. 2 παρ. 1, 3 και 4 για την ελευθερία κυκλοφορίας του 4^{ου} Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ.

⁴ Σε αντίθεση με την περίπτωση του ηλεκτρονικού συστήματος για την έκδοση, διάθεση και έλεγχο της διακίνησης των ονομαστικών/αριθμημένων εισιτηρίων σε αγώνες του επαγγελματικού αθλητισμού και για τη διάθεση της κάρτας φιλάθλου (Γνμ. Αρχής 7/2015), όπου η Αρχή έκρινε ότι, ενόψει των συγκεκριμένων επιδιωκόμενων σκοπών οι οποίοι συνίσταντο α) στην αντιμετώπιση πράξεων βίας και αξιόποινων εν γένει πράξεων με αφορμή αθλητικές συναντήσεις, β) τη διαφύλαξη της δημόσιας τάξης, γ) την προστασία και ασφάλεια των αθλουμένων και θεατών στους αγωνιστικούς χώρους και δ) την ευχερέστερη προμήθεια των εισιτηρίων και πρόσβασης στις αθλητικές εγκαταστάσεις (άρθρο 3 παρ. 1), η κρίσιμη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων όπως του ΑΜΚΑ ήταν θεμιτή και νόμιμη.

συσχετισμό. Επιπρόσθετα, δεν τεκμηριώνεται η αναγκαιότητα της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων, την οποία ο υπεύθυνος επεξεργασίας αναφέρει για την επίτευξη των επιδιωκόμενων σκοπών του, και συγκεκριμένα ότι η τήρηση, στη βάση δεδομένων του συστήματος, του ονοματεπωνύμου ή/και ενός ή και περισσότερων μοναδικών αναγνωριστικών –όπως είναι, για παράδειγμα, ο ΑΜΚΑ– κάθε κατόχου της ηλεκτρονικής κάρτας είναι απολύτως απαραίτητη⁵ προκειμένου να επιτευχθούν οι σκοποί αυτοί. Έτι περαιτέρω, ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν κατέδειξε ότι εξέτασε εναλλακτικές τεχνικές λύσεις που αφενός μεν θα επιτύγχαναν εξίσου τους επιδιωκόμενους σκοπούς αφετέρου δε θα εξασφάλιζαν την προστασία της ιδιωτικότητας των χρηστών, όπως ενδεχομένως κάποιες τεχνικές προσεγγίσεις οι οποίες είχαν προταθεί/συζητηθεί διεξοδικά στις συναντήσεις των μελών της Αρχής με τους εκπροσώπους του ΟΑΣΑ και είχαν χαρακτηριστεί από τους τελευταίους ως απόλυτα ικανοποιητικές για την εξυπηρέτηση των επιδιωκόμενων σκοπών - π.χ. η κατάλληλη αξιοποίηση κρυπτογραφικών συναρτήσεων κατακερματισμού (hash functions) κατά τρόπο τέτοιο ώστε να επιτυγχάνονται όλοι οι επιθυμητοί σκοποί του υπεύθυνου επεξεργασίας χωρίς να πλήττεται το δικαίωμα στην ανώνυμη μετακίνηση.

10. Τα δεδομένα στην επιφάνεια της κάρτας (ονοματεπώνυμο, φωτογραφία) και στο chip της κάρτας (αριθμός κάρτας, προφίλ (τύπος) χρήστη και ημερομηνία λήξης δικαιώματος) είναι κατ' αρχάς πρόσφορα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Θα πρέπει ωστόσο να ληφθεί μέριμνα, εφόσον στο chip τηρείται και κάποιο ιστορικό επικυρώσεων της κάρτας, να τεκμηριώνεται ότι το ιστορικό αυτό είναι απόλυτα αναγκαίο – και, ως εκ τούτου, το ελάχιστο δυνατό - εν όψει των επιδιωκόμενων σκοπών. Και τούτο διότι τα δεδομένα στο chip της κάρτας τηρούνται και μεταδίδονται ανέπαφα και μη κρυπτογραφημένα και, κατά συνέπεια, τυχόν απώλεια της κάρτας δύναται να επιτρέψει σε κάποιον τρίτο να ανακαλύψει και το ιστορικό των μετακινήσεών του.

11. Σε κάθε περίπτωση, ο υπεύθυνος επεξεργασίας θα πρέπει να υιοθετήσει τα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας, σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άρθρο 10 ν. 2472/1997. Επισημαίνεται ότι οι ίδιες υποχρεώσεις βαρύνουν – σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου- και τον εκτελούντα την επεξεργασία. Προς τούτο, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της επεξεργασίας (πληθώρα δεδομένων που αφορά ευρύ κοινό, επίτευξη πολλών διαφορετικών σκοπών), σκόπιμο είναι ο ΟΑΣΑ,

⁵ Προφανώς, η τήρηση των προσωπικών δεδομένων που πρόκειται να τυπωθούν στην επιφάνεια της κάρτας είναι απαραίτητη μέχρι τη στιγμή της εκτύπωσης και χορήγησής της στο δικαιούχο αυτής.

ως υπεύθυνος επεξεργασίας, να προβεί στην εκπόνηση εκτίμησης επιπτώσεων στην προστασία προσωπικών δεδομένων προκειμένου να καταδειχτούν και να αντιμετωπιστούν όλα τα ζητήματα που εγείρονται ως προς την προστασία των δεδομένων, καθώς επίσης και να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα.

12. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να διασφαλίσει ότι πληρούνται οι βασικές προϋποθέσεις νομιμότητας της επεξεργασίας, όπως τίθενται ανωτέρω, καθώς επίσης και να υποβάλει νέα γνωστοποίηση του συστήματος στην Αρχή, η οποία θα πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστο όλες τις πληροφορίες που προσδιορίζονται στο άρ. 6 ν. 2472/1997 (πβλ. Σκέψη 4 της παρούσας).

Ακριβές Αντίγραφο
ΕΚ ΤΟΥ Πρωτοτύπου
Αθήνα 30.07.2017
Η Γραμματέας
Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου
Κωνσταντίνος Μενουδάκος
Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου
Επίσημο
ΥΠΗΡΧΗ Ν. 2017
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
Αθήνα

ΠΡΟΣ

Ο.Α.Σ.Α. Α.Ε.

Μετσόβου 15

10682, Αθήνα